

Dolenjske Novice.

Izbajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Dolenjski vinogradniki, branimo se strupene rose ali peronosperre z vso silo!

(Konec.)

Čas za prvo škropljenje je proti koncu aprila, tikoma preden začno trte cveteti. Čas za drugo škropljenje je pa koncem meseca junija, začetkom meseca julija. Škropiti se zamore ob lepem in oblačnem vremenu; od zgodaj zjutraj, skozi celi dan, do pozno zvečer. Ako tikoma za škropljenjem močno dežuje, hasne škropljenje malo. Zato je potrebno za to delo že tak čas izbrati, da po škropljenju ne dežuje par dni. Ko se je prvič priporočalo škropljenje — to bilo je leta 1884, se je reklo, da se mora tako škropiti, da se od zdo-laj zmoči listje trt. Danes se to več ne priporoča, ker je dognano, da se glivica zaseje na zgornjo stran listja, in poznejši še le preraste skozi listje na spodnjo stran. Zadostuje toraj, ako se trte sploh poškrope, ne glede na to, po kateri strani listja. Čim bolj se trta zmoči, tim boljše je. Da

se škropljenje kar le mogoče hitro in popolno vrši, in da se preveč tekočine ne potrebuje, se rabijo za to delo posebni stroji, (mašine). Take stroje izdelujeta tudi dva slovenska rokodelca, namreč g. Janez Mesosnel, kotlar v Vipavi, in pa g. Edvard Planinšek klepar v Ptujem na Stajerskem. Prvi jih izdeluje po 21 gld., drugi pa po 24. Kateri da so boljši, pač ne vemo, ker jih nismo skusili. Take stroje izdelujejo tudi še drugod. Administracija časnika „Weinlaube“, v Klosterneuburgu pri Dunaji jih ima mnogo na prodaj.

Stroj omisliti si zamore pa le bolj premožen posestnik vinogradov. Za revnejšega je 21 ali 24 gl. že težko zmagljiv potrošek. Zato priporočamo za naše manjše vinogradnike škropilno pripravo g. R. Dolenca, vodje na Grmu. Ta obstoji, kakor pridjana podoba I., kaže iz čisto navadne brentice, kakoršne imajo v nekaterih krajih za vodo nositi; potem iz kaučukovega — gumilastičnega — česesa $\frac{1}{2}$ in pa čisto navadne iz sirčja narejene metlice, katero škropilec v roki drži ter ž njo škropi. Tekočina priteka po kaučuknem česesu in na to natakneni kositarski cevi sama v metlico tako,

PODLISTEK.

Vsem se pa res ne more vstreči!

Henrik IV. francoski kralj je govoril večkrat: prej ne mirujem, dokler ne bode mogel vsak kmet v mojem kraljestvu vsako nedeljo obirati — piško. Tako je želel blagi kralj osrečiti svoje podložne.

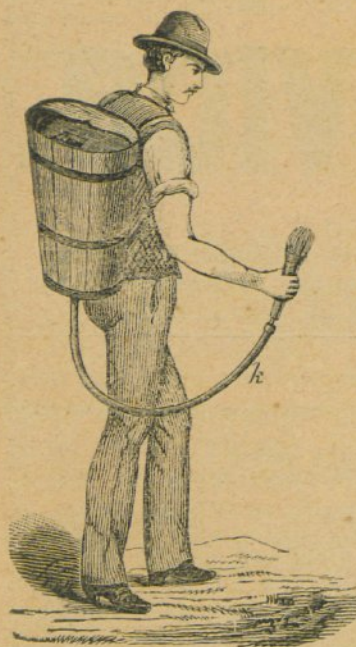
Pa zakaj to omenjamo? Bomo precej povedali.

V zadnjih „Novicah“ I. leta je bilo brati, da naš kmet je kokoš le, če je sam bolan ali pa kokoš. — Mi gotovo nismo hoteli s tem reči drug-zega kakor, da se pri nas žali Bog, kmetu ne godi dobro, da si sploh ne more privoštiti kaj dobrega, ker mora dati za druge stroške. Mislimo, da to pač nemore biti razžaljivo za nikogar; in vendar nam je pisal nekov neimenovan oče, — po jeziku je videti, da je Belokranjec — tako-le: Večkrat ste mi dobro zasolile, pa tudi zdaj na klepu. Ali mislite Vi, da kmet ne more ali ne ne nič boljšega pojesti? Jaz imam hvala Bogu,

zdravih kapunov in puranov in gosi — pa lahko katero pojem — zdravo!“ In slednjič pravijo raz-jarjeni oče, da uže pet let prebirajo „Dol. Nov.“ sedaj jih pa več ne bodo — in da bodo tudi druge nagovarjali, naj jih pusté, češ, da „Nov.“ kmeta ne spoštujejo.

Oče Belokranjski, zadnje Vaše besede so, zarad katerih se moramo malo z Vami pečati — sicer bi bili molčali.

Oče, mar mislite, da ne privošimo gosi ali kokoši Vam in Vašim sosedom? Verjemite nam — iz srca Vam jo privošimo, magari — vsaki dan ter Vam želimo dober tek! Da, želja naša je, da bi bili vsi bralci „Dol. Novic“ tako srečni, kakor ste Vi, da bi si mogli vsaj ob nedeljah privoščiti kaj „letečega“ — zaslužili bi pač, vsaj delajo in se trudijo v potu svojega obraza. Hvalite Boga, da je Vam, oče, to mogoče. Dobro pa vemo, da velika, velika večina naših rojakov tega ne more; to vemo, ker smo sami rojeni pod slamnato streho. Povejte oče, ali se pravi koga zaničevati, če se

Podoba št. 1.

Podoba št. 1. tice v metlico *B*. Črka *h* zaznamuje pa kositarški oklep metlice. Za škropljenje prav visokih trt, kakoršnih je žali Bog! na Dolenjskem dosti preveč, ta naprava res da ni pripravna; a zboljša se lahko s tem, da se brentica namesto na golem hrbtu, na posebni nosilnici nosi veliko višje. Vsa ta priprava stane s brentico vred k večjemu le 2 gld. Primerne metlice s kositarškim oklepom in kaučukovim čevsom bode prodajal g. Fr. Kastelic v Kandiji pri Rudolfovem. Zdaj gre še to-le o škropljenji omeniti:

Že v zadnjih „Dol. Novicah“ poprašuje g. J. Božič, ali ni morda apno samo zavoljo tega, da

le pové, kar je sploh znano? Kje smo pa sicer zaničevali, ali kje nismo spoštovali kmeta? povejte! Morda ga zaničujemo, ker povemo napake? Ali smo morda mi Slovenci — Dolenjci uže popolni? — Ne, brez napak je samo Bog. Če torej povemo, kako bi bilo ravnati, da bi se laglje shajalo, s tem še ne zaničujemo kmeta, ampak mu želimo le dobro — ali če hočete, s tem bi radi kaj pripomogli, da bi si naš ljubi kmet res laglje privoščil zdravo kokoš, kakor si je more sedaj — oče, vi ste krivo sodili, le zgrevajte se! Z dobro vestjo lahko rečemo, da so se Novice ustanovile samo zato, da bi se našim ljudem pomagalo k večji omiki, večjemu blagostanju — nikakor pa ne v lastno korist. Le pomislite 24 pol dobite v letu za 76 kr., ker 24 kr. velja poštnina — toraj pride na list tri in ena šestinka krajcarja, in pri tem naj bogatimo! Novice bodo delale, kakor doslej, in upamo, da v zadovoljnost svojim pridnim bralcem. — Vsem pa še Bog ne ustreže, kako bi mogli mi?

da jo ni treba šele omakati, ampak le naprej ž njo škropiti. Da pa tekočina, škrepečemu človeku rok ne omaže, in da se mu sploh tekočina po čevsu iz metlice po obleki ne odceja, za to je metlica vtaknjena v neki kositarški oklep, kakor to kaže podoba št. 2. Črka *h* zaznamuje kositararsko cev, na katero je kaučukovo čevo natakujeno.

Po obedveh pritaka škroplilna tekočina iz brentice

Podoba št. 2.

se vidi, kod se je vže škropilo? Na to gre odgovoriti, da ne; kajti apno samo je prav dobro sredstvo zoper strupeno roso. V pričetku se je rabilo samo apno. Zravno tega pa apno res zaznamuje, kje da je vže bilo škropljeno, kje ne, kar ima zopet svojo vrednost.

Nekateri mislijo, da škropljenje z bakrenim vitrijolom stori vino nezdravo, strupeno. Tudi temu ni tako; kajti kemična preiskava in obila skušnja je dokazala, da je vino, napravljeno iz škropljenega grozdja, popolnoma zdravo, tako zdravo, kakor ono iz neškropljenega. — Toraj ni nobenega pomisleka zoper škropljenje, in zato le na delo o pravem času.

— c.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Od novega leta sem se je pisalo po časopisih skoro edino le o tem, ko se vrše pogajanja med Čehi in Nemci, katere si je vlada prizadevala sprijazniti, kar se jej je tudi posrečilo. To sporazumljenje zadeva v prvi vrsti Nemce in Čeha na Češkem, kjer sta se ta dva naroda zelo dolgo in hudo med seboj kavsala in ravsala, tako da je to že ministerstvu in presvetlemu cesarju preveč bilo. Morale so toraj mogočne in veljavne osebe posredovati, da se je doseglo neko pomirje. Izdale se bodo na podlagi storjene pogodbe raznovrstne postave, da se poležejo narodni prepiri. Ločeni bodo v bodoče pri glasovanju v češkem deželnem zboru Nemci in Čehi, razdeljeni bodo odslej na Češkem Nemci in Čehi po okrajih, dobili bodo Nemci svoj, Čehi svoj deželni šolski svet, vsak narod posebej svojo kmetijsko družbo ali kulturni svet, svoja višja sodišča in drugo. S tem razdeljenjem po pregovoru: „Vsakemu svoje“, bode morda narodnostni prepir na Češkem nekaj ponehal, kajti Nemci so baje z doseženim sporazumljenjem veliko dosegli.

Tako bi se moralo narediti tudi po vseh deželah, kjer se eden narod zatira, zlasti bi bilo potreba za nas Slovence na Koroškem, Štajerskem in Primorskem. Slednjič bode pač tudi pred naš prag prisijalo zlato solnce. Nemci se uže sedaj bojé, da bi vtegnili Slovani tudi drugod dobiti svoje pravice — zato upijejo, da se to ne sme zgoditi!

V tržaškem mestnem zboru se Italijani nečejo poboljšati in kljubujejo tisti vladi, katera jim nikoli noče nagajati, kader imajo svoje volitve. Ti Tržačani hočejo pepel umrlega italijanskega pesnika iz Rima v Trst pripeljati, čeravno jim je vlada to prepovedala, češ, to ne gre, da bi se podložnik tuje vlade tako častil, zlasti ne, ker je bil Avstriji sovražan.

Državni zbor se bode 3. februarja zopet odprl; nekaj dni v mesecu januarju je zboroval še češki deželni zbor.

Madjari so še vedno stari — vse narode pod svojo krono pritiskajo, kolikor morejo. Razven Hrvatom usiljujejo vsem madjarske šole. Rumunci pa svojih otrok nočejo pošiljati v take šole, raje so si napravili lastne domače, akoravno morajo za šolo dvakrat plačati.

Kaj je novega po širokem svetu?

Umrl je edini brat **italijanskega** kralja Amadeo, ki je bil nekaj let kralj na Španskem, kjer ga niso marali.

Portugalci so nevoljni na Angleže, ker so jim skoro po krivici z vojsko žugali, pa si pomagati ne morejo. Trgovci odpovedujejo naročila, katera so bili napravili na Angleškem. Anglija vtegne radi tega trpeti pri kupčiji. To je vzrok, da sedaj uže pišejo po časopisih Portugalcem bolj prijazno.

V **Bolgariji** bodo imeli volitve: v mnogo krajih so uže oklicane. Radi tega se je začelo po vsej deželi péhanje i delovanje kakor povsod ob takej priliki.

Na Ruskem je baje lakota v Gubernii Kazan.

Na Francoskem je velika needinost tudi med boljšimi poslanci, — zato ne morejo doseči kaj vspešnega

Zavezne države ameriksanske imajo preveč denarja, ne vejo kam z njim (ko bi ga hoteli nam dati — mi pa imamo dovolj lukinj zanj!) zato bodo napravili novih vojnih ladij — in tudi kako novo deželo bi si radi pridobili, da bi imeli kamo potrošiti denar!

Piše se nam:

Iz Novega Mesta. — Zgubili smo zopet moža prave stare poštene korenine — Antona Kalčič-a — trgovca; nesli smo ga k počitku 21. januarja. Pač ga je trla nekaka naduha uže mnogo let, ali prava bolezen, ki ga je preselila na drugi svet je bila le kratka. Pokojni je bil mož značajan, odkritosrčen, pošten, naroden. Hlimbe ni poznal, iz oči v oči mu je bilo geslo. Z modrim gospodarstvom si je pridobil lepo premoženje, s katerim je pomagal tudi narodnej stvari. V tem zasluži pač prav odlično mesto. Koliko je dal mož za „Narodni dom!“ kolikokrat je preložil on s svojim denarjem, kadar je prišla narodna reč v kake stiske! Pa tudi osebno je mnogo koristil našej stvari v prejšnjih letih kot jako spreten igravec. Kot šaljivec na odru je bil nedosežen; ako se je le prikazal g. Anton na deskah — vže je bilo občinstvo v smehu. Bil je tudi jako v glasu kot pošten trgovec — slabega blaga bi pri

njem ne bil dobil za drag denar, ker ga ni imel nikdar v hiši. Poštena roba, za pošten denar — to je bila njegova beseda. Po zvnanjem je bil priprost, da si je vedel mnogo ter govoril več jezikov; videl si ga vedno v enej in istej obleki. Bil je pravi slovenski korenjak, kakoršnih nam pomanjkuje. Bodi mu večni mir!

Iz Višnje gore. — Tudi pri nas kaj radi prebiramo podučne „Dol. Novice“. In kako bi ne! Saj vedno „Dol. Novice“ tako iz srca govore v ljubezni do dolenskega kmeta, da se človek v svoji bedi olajšnega čuti prebira je njih prizadevanje, ko vidi, da so še ljudje na svetu, ki ž njim sočutje imajo. Čuditi bi se znal kedo pri tem, da se vendar le redko kedaj nahaja kak dopis iz tega kraja v „Dol. Novicah“. Da, morebiti si mislite, da tukaj spimo zimsko spanje, kakor neka vrsta živali, pozabivši na svet in na vse, kar se okoli nas godi. Res, da ne mešamo sveta z veliko kuhalnico in tudi posebnih veselic ne prirejamo, da bi vsporede in vabila po časopisih naznanjali, vendar tudi mi hitimo po napredku, zavržemo staro in pripravimo si novo. V dokaz temu lahko Vam navedem slovesnost, ki se je pri nas vršila 12. t. m. Mi Višnjegorčanje, od nekdanj za vse lepo vneti, smo si omislili nov križev pot. Napravil ga je g. I. Poglajen iz Št. Ruperta prav lično v renesanskem slogu. Blagoslovil ga je preč. g. o. Evstahij Ozimek, gvardijan v Ljubljani, že od mladosti Višnjegorčanom znan in prijatelj. Zato smo se pa še toliko bolj veselili, da je preč. g. na našo srčno željo prevzel blagoslovljenje. Z radostjo smo ga poslušali, ko je preč. gospod nam tako ljubeznjivo priporočal posebno pokorščino, ter z mladeniškim ogojem in polnim moškim glasom govoril, dasiravno je gospod že pred 63. leti v ravno tej cerkvi stregel duhovniku pri daritvi sv. maše. Bog ohrani še preč. gospoda, kličemo zato vsi župljani! — Slovesno sv. mašo imel je naš domačin č. g. župnik Jakob Dolenc, pri slovesnosti bilo je mnogo sosednih gospodov. Jako lepo je to slovesnost povzdigovalo, da molčim o drugem, še posebno izvrstno petje pod vodstvom tukajšnjega g. nadučitelja. Za godbo jako nadarjeni in marljivi gospod povzdiguje sicer pri vsaki priliki cerkveno petje, a pri tej slovesnosti je pokazal pa še posebno svojo izurjenost. Hvala in čast gospodu, da tudi na tem polju dela za prebudo našega ljudstva.

Ni mi treba omenjati, da je mnogo vernega našega ljudstva prihitelo tudi iz sosednjih župnij. Vsi smo z veseljem poslavljali se ta dan od naše župnijske cerkve in radost se je vsakemu brala na obrazu, ko je videl hišo božjo okrašeno z novim križevim potom. V tej navdušenosti je tudi vsakdo sklenil, da se hočemo kmalo, če nam Bog le kako dobro letino pošlje in nam ne bo

tako šmentano huda za denar, lotiti še velikega altarja, ker tudi že po drugem vpije, kakor, da bi ga bilo menda sram pred novim križevim potom. Daj Bog!

Z Rake. — Poročilo o umerlem vpokojenem učitelju Alojziju Malenšek v zadnjih „Dol. Novicah“ je treba popolniti. Ranjki je bil blaga in poštena duša. Rojen je bil l. 1812 na Raki. Tukaj je bil tudi 39 let učitelj. Potlej je zbolel. Namesto da bi vzel odpust in čakal, da mu po novih šolskih postavah odmerijo pokojnino, stopil je v pokoj brez pokojnine. Le nekaj miloščine je užival kot umirovljeni učitelj. Bil je pa ranjki na Raki tudi 16 let župan. V tem času ni bilo nikoli občinske naklade, izimši menda eno samo leto. G. Malenšek je kot župan namreč vse občinske zadeve brezplačno opravljal, hodil je brezplačno okrog in še papir iz svojega dajal za občino. Bil je torej v resnici prav domoljub. Kako so ga občani čislali, pokazal je lep pogreb, kate-rega se je cela občina vdeležila.

Take časti je ranjki tudi zaslužil. Bil je v resnici blaga duša. Svojim občanom delal je raznovrstna pisma brezplačno. Če mu je kdo hotel plačati, odvrnil je: Kaj boste plačevali, vsaj ne morete. Dijake je kaj rad imel. Tako n. pr. sedanjega blagega poslanca, g. Pfeifer-ja, ki je kot študent hodil na Rako svojega strica obiskovat. G. Pfeifer je bil pa pozneje dobremu starčku, g. „profesorju“ tudi hvaležen, kajti g. Malenšek je bil vedno dobro došel, kedar je prišel v znano gostoljubno hišo večletnega župana.

Na Raki je umrl tudi sedanji župan Vehovec. Bil je kaj dober in čisljan občan, več let občinski predstojnik in načelnik cestnega odbora.

Iz Belokrajne ob Kolpi. — Mil. gospod prošt Fraujo Dovgan v Metliki, imenovan je krajnim šolskim nadzornikom na Božjakovem. Tu se je na novo slovesno otvorila šola dne 1. vinotoka 1889.

Učiteljsko službo dobil je g. Megušar rojen Metličan. Bil je dalje časa bolehen — a zdaj je nekoliko okreval in zopet pridno podučuje.

Obče znani Juraj Bajuk, posestnik, vinotržec ter krajni šolski predsednik na Božjakovem, ki se je preteklo jesen ponesrečil — bil si je namreč nogo povozil — bil je v Karlovcu operiran ter so mu nogo v stopalu odrezali, vendar vtegne o veliki noči uže hoditi. —

Nas čakajo slabi časi, ako se bolj pridno ne poprimemo sadje- in živinoreje, ker trtje se habi in uničuje leto za letom. Ljudje kolje iz vinogradov prodajajo za kurjavo; — žalostno! Vsi opomini in poduki, ter navodila strokovnjakov ter nasveti v boj proti trtni uši in perenosperi, so doslej bob ob steno. Jaz pa velim, pomagaj si sam in Bog ti bode pomagal!

Zarad pomanjkanja novcev gredó ljudje v Ameriko; naša občina šteje nekaj nad 1000 duš in jih ima več ko 100 uže v novem svetu.

Jaz nisem prijatelj izseljevanji v Kolumbov svet, ker ni brez slabih nasledkov; kajti uže tam pridobljeni denar nima, kakor ljudje sami pravijo, teka. Priznati pa vendar moram, da si je marsikoji Američan z denarjem odkupil dom.

Za zimo pri nas, če tako ostane, ne bomo znali povedati. Ljudstvo je zdravo; influenza se še hvala Bogu ni prikazala. Ljudje uže po vinogradih, kjer še niso uničeni, režejo ter po njivah preorjevajo.

Pasje kontumacije se ne moremo nikakor iznebiti. Ciganov hvala Bogu, nismo uže več kot 5 mesecev videli. So nas namreč zapustili, kar gre v a hvala c. kr. žandarmeriji, da bi se nikdar ne povrnila ta zalega.

Opomba vredništva. Mi novomeščani nismo tako srečni, naše kmete v okolici nadlegujejo ti postopači in uzmoviči dan na dan.

Iz Zagradca — se nam poroča, kako se tamo drva dražé, da naj toraj gopodinja dobro pazijo nanje pri kurjavi — še bolj pa gospodarji pri sekanju. Dalje nam pripoveduje dopisnik, da pri občini pomankuje dohodkov — ali vendar hočejo ženitninsko takso znižati — kar baje vendar ne bo mogoče. [Op. Vred.] Več in natančneje iz onega dopisa ne moremo sprejeti, ker ne poznamo razmere — in ne maramo napravljati po nepotrebnem kakove zdražbe ali kaj podobnega.

Iz Mislinje (na Štajerskem). — Redka slovesnost — tri zlate poroke obhajale so se dne 19. januarja t. l. mislinskih, fužinkih delavcev po imenu Gfrerer, Čepelnik in Osonka. Na čast omenjenih treh starčev in babic napravila se je pred ta večer bakljada z izvrstno godbo podoknico pod vodstvom g. Jaklina

Lepo okinčani napis čez mislinsko cesto: „Vse se veseli srečnega dneva, glas zlate poroke tri“, opozarjal je mnogo iz daljnih krajev došlega ljudstva to nedeljo k cerkvenemu opravilu videti častitljivo starost in obilno svatov, kateri so se pomikali iz zalo okinčane p. Jaklin-ove dvorane proti cerkvi.

Po zanimivem nagovoru čast. gosp. župnika Fr. Klavžarja smo slišali s začudenjem, da so dočakali srečni zaročenci visoko starost že zakonskih 53, 56 in 57 let, ter so iz ginjive hvaležnosti molili na glas: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji“.

Po dovršenem cerkvenem obredu smo se povrnil v zalo dvorano na gostovanje, pri katerem nas je bilo blizo 100 svatov. — Gostovanje je trajalo pozno v noč — blizo dneva, svirala je izvrstna godba ter bilo mnogo živahnih napitnic. Zanimiv in do solz ganljiv je bil pa tudi prizor,

da so zlato-zaročenci še celó s plesom potrdili svoje veselje na drugo zakonsko zavezo in v zna menje še dobrega, trdnega zdravja in kreposti. Omeniti moram, da bi bili ti starčeki in babice svoje zlate poroke lahko že pred 3, 6, 7 leti obhajali, pa zasluženci sami k temu niso silili; sedaj pa je prišel na mislinske fužine nov direktor g. Schiffermüller, kateri je z njegovo navzočnostjo zapuščeno fužino oživil in k temu pripomogel, da se je omenjena slovesnost dovršila. Hvala mu za njegov trud!

Končevaje moram še omeniti, splošno zado voljnost občinstva za znani slovenski napis čez mislinsko cesto, h kateremu je pripomogla domo ljubna, narodna navdušena poštarica g. Fr. Jaklin-ova vrla sopesestnica v spodbudo obširnej okolici. Živela torej gospa Jaklin-ova in njen soprog. Iskrena hvala jima za velik trud, katerega sta imela pri olepšavi in kinčanju te veselice!

Od nekod. — Velikokrat berem v časnikih kako nam škiljavi Nemci vedno stojijo za petami in iščejo priložnosti naš mili slovenski jezik kar uničiti. Imajo pa že dosti privržencev ne samo po mestih, ampak tudi po trgih in vaseh.

Uže pri nas slišiš bodi si hlapca ali deklo, da ti zlobodra nekako popačeno nemščino, katere pa nihče ne ume, kakor žlobodrač sam ne. Ako neseš list na pošto, ga skoraj težko oddaš, ker se poštar sramuje slovenski s tabo govoriti. Ravno tako je pri naših krčmarjih. Prideš v krčmo, priskaklja ti nasproti deklo, brihtno kot veriverica, vprašajoč s svojo popačeno nemščino, kaj da želiš. Nič boljše ni pri našem županu. Ako imaš kaj ž njim opraviti, zadere se nad teboj v svoji nemščini, da ne veš ali te hvali ali morebiti prav dobro ošteva. Zameriti mu ne moreš, ker ne veš, kaj ti pravi.

Slednjič bi še resno opomnil naše ljudi, naj ne verjamejo nekaterim ljudem, ki v gosposki obleki po hišah priporočajo to ali uno nadležno, da je strah. Marsikateri se je uže kesal, ki je verjel takim ljudem — varujte se, da se ne bodete kesali tudi vi!

Domače vesti.

(Preč. g. dekanu in korarju Skubicu) v Ribnici so presvetli cesar podelili vitežki red Fran Josip-ov, za zasluge. Čestitamo iz srca!

(Premežčen) je g. kapelan Pavl Kramar iz Mirne v Žire.

(Premembe pri uradnikih.) G. geometer Buhta v Krškem je postal nadzornik v tej stroki v Ljubljani. G. višji davčni nadzornik Flor. Jerman v Ljubljani (bivajoč v Krškem) stopil je v pokoj.

(Za zdravnika na Rako) pride g. Karol Peternel z Vrhnike.

(Premembe pri učiteljstvu.) Gospodičina Am. Pirnat, učiteljica v Škocijanu, je dobila službo na Koroškem.

(† Umrli) je v Pragi v visoki starosti g. Stampfl, znani kočevski bogatin, ki je bil pred nekaj leti 100 000 gld. daroval za ustanove kočevskim dijakom.

(Kmetijska podružnica) v Novem Mestu je imela svoj občni zbor dne 7. januarja, pri katerem je bil podružničnim načelnikom vzklikom izvoljen g. Rihard Dolenc, vodja deželne kmetijske šole v Grmu; čestitamo podružnici k tej izvolitvi! Sklenilo se je tudi, da podružnica kupi v splošno porabo dva kmetijska stroja, enega za koruzo rebljati, drugega za žito čistiti, ki se bosta oddajala podružničnim udom v porabo za zelo nizko odškodnino. Da podružnica lahko nadaljuje ter pomnoži koristno delovanje v prospeh kmetijstva, treba ji je pred vsem zdatne gmotne podpore, treba ji je obilo udov; pa v imeniku podružničnih udov, katerega bomo v enem prihodnih listov objavili, pogrešamo še imena večina naših veljavnejših posestnikov, vendar smo prepričani, da bomo v kratkem videli zbrane vse naše odlične kmetovalce v podružnici.

(Novomeška požarna bramba) priredi dne 15 febr. v prostorih narodnega doma, plesno veselico.

(Šmartno pri Litiji) je kot soseska pristopila k družbi sv. Cirila in Metoda z doneskom 125 gld. Naj bi vrle Šmarčane posnemale še druge občine!

(Nova pošta) se je otvorila v Dolu pri Litiji. Imela bode na teden trikratno zvezo s pošt-nim uradom pri Sv. Križi.

(Občinski odbor na Vinici) največji v črnomajskem okraju — je dne 13. t. m. v svoji seji soglasno imenoval č. g. Juri König, župnika na Vinici za častnega občana zaradi njegovih preobilnih zaslug v cerkvi, šoli in občini. — Bog ga nam ohrani do srečne smrti! J. K.

(Okrajna posojilnica) v Krškem je imela l. 1889. prometa 76.000 gld.

(Podružnica) družbe sv. Cirila in Metoda v Krškem ima v četrtek, 16. t. m. popoldne ob 2. uri svoj občni zbor v gostilni gosp. Gregoriča.

(Bralno društvo) v Krškem je pri občnem zboru volilo v odbor gg.: Dr. J. Krsnik (predsednik), dr. T. Romih (podpredsednik in tajnik), J. Križman (blagajnik), F. Črnovšek in J. Lapajne (odbornika).

(Starešinska volitev v Krškem) vršila se je 23. jan., in bil je skoro enoglasno za župana izvoljen g. Vilj. Pfeifer, za svetovalce pa gg.: Dr. Jan. Mencinger in Fr. Gre-

gorič iz Krškega, Pirc Jože iz Vel Trna, Vinko Roštohar iz Pijavškega, Ženar Ferd. iz Leskovca, Ženar Karol in Rup Engelsberger iz Krškega ter Dimec Jan. iz Senuš.

(Vabilo) k občnemu zboru okrajne posojilnice v Krškem, ki bo de v nedeljo, 23. feb 1890. l. ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopji. Dnevni red: 1. Nagovor ravnatelja, 2. račun načelstva in poročilo preglednikov, 3. Poročilo o izključbi nekaterih udov, 4. Volitev načelstva, 6. Nasveti. Načelstvo.

(Amerikanski misijonar), prač. gosp. Plut (rodod Belokranjec) došel je te dni v svojo domovino.

(Graščino Radeljice) pri Bučki namepravajo kupit Magdalenarice, to so nune, ki se poleg pobožnega življenja pečajo posebno z gospodinjstvom in gospodarstvom. Prednica tega zavoda iz Vrbovca na Hrvatskem se je že pogajala o nakupu.

(V Št. Jarnej) bodo poslali žrebca oldenburškega plemena, ki so ga kupili za 2000 gld.

(Slavni e kr. kmetijski družbi v Ljubljani.) Veliko se piše o zatiranji strupene rose, le škoda, da večina dolenskih vinogradnikov nima listov, v katerih se sredstva zoper to škodljivko tako tople priporočujejo. Da bi kolikor mogoče vsi vinogradniki zvedeli, kako se jim je zoper perenospero braniti, naj bi slavni odbor e. kr. kmetijske družbe dal na majhne, trdne listke z debelimi lahko umevnimi besedami natisniti navod o tem. Take listke naj bi v več tisoč izvodov natisnil in brezplačno razposlal na podružnice, občine, župnijske in šolske urade, ki naj bi jih zopet brezplačno delili med ljudstvo in med šolsko mladino z naročilom, da morajo otroci starišem doma to prebrati.

(Bolezen hripa) ali influenza nadleguje ljudi tudi po Dolenskem. Jako so bolni v fari St. Jarnejski, zlasti na Grobljah. Tudi v Novem Mestu je imamo uže čez glavo dovolj. Ni je hiše, kjer je ne bi bila dobila uže večina prebivalcev, ali jo pa še ima. Ta bolezen se pozna posebno pri predpustnih veseljah, ki so kaj slabo obiskane.

(Krompir) dobre vrste za seme bode kmetijska družba kranjska svojim udom preskrbovala. Letos ga bode ljudem za seme res primanjkovalo.

(Vreme.) Zima je letos pri nas tako topla, kakor že več let ni bila. Meseca januarja, zlasti 23., 24. je kazal toplomer v senci po 13°, to je taka toplota, kakoršne nimamo v zakurjeni sobi. Leta 1882 je bila tudi tako topla zima. V drugih deželah pa, n. pr. v Galiciji, tožijo o obilem snegu.

(Oderuštvo.) Neki prijatelj našega lista nam toži, kako slabo plačujejo svoje delavce po kmetih nekateri krojači, ki razprodajajo narejeno

obleko, češ, da plačujejo za napravo hlač 20 do 24 kr., od srajce 12 do 18 kr. „Dol. Novice“ pristavijo k temu to-le: Vsakemu svoje! Kar ti nočeš, da bi drugi tebi storili, tega ti drugim ne stori! Tako uči krščanska ljubezen. Denar ubožcu iztiskan nima teka — tako uči skušinja.

(Die öster.-ungar. Monarchie in Wort und Bild.) — Današnjemu listu je pridjano vabilo na naročbo knjige, ki izhaja z gornim naslovom. — Pokojni cesarjevič Rudolf je namreč jel izdati veliko knjigo, v kateri ima biti popisano vse avstrijske cesarstvo, namreč, vse dežele in njih znamenitosti, vsih narodov šege ter noše, in vse zanimive stvari, ki se tu pa tam nahajajo, — vse z lepimi slikami okrašeno. V to so poklicani za sodelovalce vsi izvrstnejši pisatelji, zgodovinarji, slikarji itd., kateri delujejo sedaj po smrti cesarjevičevi pod pokroviteljstvom njegove soproge Štefanije — Vsa knjiga bo velikanska, in bo obsegala kacic 200 zvezkov po 30 kr. Dobivajo se pa tudi popisi posameznih dežel, in tako je ravno zdaj v tisku popis Koroške in Kranjske dežele, ki bo izšel 14 zvezkih po 30 kr. v obliki priloženega vabila. — Knjiga je v nemškem jeziku pisana. — Naročila sprejemlje v Novem mestu J. Krajec, bukvar.

• (Bolnišnica usmiljenih bratov) iz nemškega Šent Vida na Koroškem nam je poslala račun in pregled. šte. bolnikov v minol. letu 1889. Imeli so v bolnici 75 Kranjcev, 905 Korošcev, 45 Štajercev, 17 Primorcev 15 Hrvatov, 19 Slovencev, 8 Čehov, 9 Tirolcev, 9 Italijanov itd. Ozdravljenih je bilo 841, zboljšalo se je 156, nezdravljenih je 30 — umrlo jih je 57. V resnici, razvidimo iz tega, kolika dobrota je ta bolnišnica zlasti če pomislimo, da se tamo bolnikom res lepo krščansko streže. Prepričani smo, da bodo naši Dolenci ljubeznjivo sprejeli usmiljenega brata, kadar pride prosit, ter mu tudi postregli — po moči.

(Deveto poročilo) podpiralne zaloge slovenskih vseučilišnikov v Gradcu za l. 1889 kaže, da je imelo vse hvale in podpore vredno društvo prihodkov 1127 gld. 3 kr. stroškov pa 682 gld. 12 kr. — da torej ostane v gotovini 444 gld. 91 krajcarjev.

Dalje imamo pred sabo knjižico, katero je spisal marljivi, znani vojaški pisatelj Andrej Komel pl. Sočebčan, e. in kr. major v pokoju, „Organizacija vojstva“ cesarskim in kraljevim vojakom v poduk v vprašanjih in odgovorih. Spisal je delce vrli major, ki nam je podal uže mnogo spisov vojaških, v slovenskem in nemškem jeziku. Priporočamo jo našim vrlim fantom — vojakom. Dobro se bodo iz nje podučili kako je vrejena naša slavna vojska; prav bode pa prišla tudi drugim, ki žele poznati natančneje vojsko našo. Žali Bog, da kazé knjižico mnoge tiskovne pomote — kar pri površnem pogledu smo zapazili „manjkajči“, rozvodnčki,

vozovi" mesto manjkajoči, razvodniki, vozovi itd. Knjižica stane samo 20 kr., naroči se lahko (kakor tudi vse druge knjige g. Komel-a) v Ljubljani v „Kotoliškej Bukvarni.“

(„Junaki“) 4. zvezek knjižice sv. Cirila in Metoda, spisal slovenski mladini E. Hubad c. kr. gimnazijski profesor. I. knjižica. V 88 strani obsežajočej knjižici nam podaja v mišne, lahko umljivoj besedi g. pisatelj 24 zgledov pravih u. nakov na različnem polju. Knjižico krasijo 3 podobice. Cena 25 kr. Slavno družba bode gotovo jako vstregla našej mladini s tem delcem, kakor jej je s prejšnjimi.

Razne vesti.

* (Bogat berač) V Rimu je berač, ki je v svojem življenji že naberačil zares lepo vsoto. Hrom je in navadno beračil na Aracoelskih stopnicah. Hčeri je dal dobro odgojiti, jima je dal po 150.000 lir dote in je dobro omožil. Jedenkrat je opustil beračenje in hotel mirno živeti v vili svoji, a je kmalu baje iz zdravstvenih ozirov povrnil se k prejšnjemu življenju. Ko je nekoč prosil starega gospoda miloščine, in mu ta reče, kaj me prosiš miloščine, saj si bogatejši, nego jaz, odgovori mu: „Kaj tebi mari, naj bodem.“

* (V zaboji se je prepeljal) z Dunaja v Paris krojač. Zaboj je bil velik in imel luknjice, da je možicelj mogel dihati. V zaboj je vzel kruha, vina in žganja za tri dni, kolikor časa je vožnja trajala. Od znotraj je zaboj s slamo obdal, da je bilo mehko. Napisal je nanj: Previdno! Ne metati! Postreščeku je na cesti naročil, naj pride po kišto in jo na kolodvor odnese. Sam je pa med tem šel domu in zlezal v kletko. Srečno je došel v Paris. Ker tukaj nobeden ni prišel zaboja iskat, ogledali so služabniki zaboj, iz katerega je človeška glava pokukala. Hoteli so ga zapreti. A časopis je plačal zanj zahtevano odškodnino in izpustili so ga. Krojač se piše „Zeitung“ in je šel dela iskat v Paris.

* (Kako se gluhomutec ozdravi?) Bil je župnik z imenom Primož Jerina. Nekega dne pride pa v farovž v družinsko sobo, ko so bili ravno g. župnik notri, gluhomutec ter se jame zvijati z rokami in s persti kazaje, da ne more govoriti in da ne sliši, pokazuje, kaj da bi rad. — G. župnik hodijo počasno okolu njega in med sabo na tihoma mrmrajo in ga milujejo tako le: „Ej, ubog revež si, kako je tak človek usmiljenja vreden, ko bi ti meni mogel povedati, koliko časa si že tak ali od rojstva, ali, — „že sedem let“ se začuje šumeče iz ust gluhomutečevih. Župnik sežejo po palico, ki je stala v kotu in udrihajo mutca po plečih. Ali zdaj se mu jezik razveže; upije na vse gerlo, joj, joj, joj ter zbeži skozi vrata, in nazaj oziraje se preklinja na vse duške, da se je daleč razlegalo. Tako se večkrat vlačugarji znajo hliniti in ljudi slepariti. — Težko je uganiti, ko ubožec pride, je-li pošten ali pa kakov slepar.

Smešnica.

(Kdo izmed vas je največilenuh?) Grajščak, ki je dalječ okoli slovel zastran svojega bogastva pa zraven tega tudi zaradi posebne dobrovolnosti, je

imel med mnogimi posli tudi tri hlapce, ki so bili v pravem pomenu besede živa lenoba. Naj jih je poslal oskrbnik, h kateremu koli delu, svest si je smel biti, da gotovo nič ne bo opravljenega. Mnoga in velika opravila so grajščaka zadržavala, da bi se bil za gotovo prepričal, kar mu je bilo večkrat povedano od omenjenih hlapčev. Nekega dne, — bilo je ravno ob času košnje — se poda popoldan sam pogledat na travnik kaj počno njegovih posli. Bila je velika vročina in pot se je cedil kosem in grabljevkam da je bilo kaj. Pa mislite, da je gospod dobil lene tri hlapce tudi morebiti v potu njih obraza? Kratkotomalo ne! — V hladni senci za nekim grmom so tako sladko počivali, kakor da bi že živali sladkost svetega raja. Približavši se jih takole ogovori: „Mnogo sem že slišal od vas praviti, kakošni tiči da ste; danes pa bi vendar rad zvedel, kdo izmed vas je največji lenuh. Glejte — in pri teh besedah potegne svitli tolar iz žepa, — ta le tolar bo dobil tisti izmed vas, kateri je v lenobi pervak.“ „Jaz, jaz“ — zaupijeta dva izmed njih in skočita po konci, kakor bi ju bil gad pičil — ali tretji se ne zmeni ne za gospoda ne za tolar — ostane mirno v prijetni senci. — Vidva nista ravno posebno lena — reče gospod — ker sta tako urno kvišku skočila; ampak vajin tovariš je zaslužil tolar. „Na ga — mu reče grajščak — da boš vedel, da ti je bila tudi lenoba enkrat dobro plačana.“ — Kaj menite dragi bralci, da je zdaj stegnil lenuh roko po tolarju? — „Bodite tako dobri, gospod, in tu le notri v žep ga mi potisnite“ — reče hlapec in pokaže z očmi na svoj žep. Roko stegniti po tolarju se mu pa ni ljubilo. — Gospod mu spolni voljo, in mu tolar potisne v žep. Kaj pa je potem storil s hlapcem, o tem molči povest — pač pa si to lahko mislimo.

F. B.

Listnica uredništva.

Tistemu, ki se uže eno in dvajset let ženi: Čas je uže, da Vas pamet srčja; pu-tite, za kar ni-te!

G. L. T. v Šk.: Km-tje od blizu Vas gotovo poznajo, od daleč pa ne naročujejo. Gospodom, posebno pa še nežnim gopem, Vas ne upamo priporočati, kako bi prišle do Vas v 3. nadstropje in sicer v Šk.?

Sejmovi na Dolenjskem:

V februariju: 3. v Krškem, Ložkem Potoku in Žužemperku; 4. v Metliki; 6. v Št. Jerneji; 10. v Boštanj, Višnjigori in Zagorji (za Savo); 17. v Vel. Lašičah in Radohovi vasi; 24. v Bučki, Višnjigori in Žubni; 25. v Črnomlji in Sentjanžu pri Radečah; 27. na Igu, v Škocijanu in Toplicah.

Žitna cena v Novem Mestu 27. januarja 1890.

Domače pšenice mernik 2 gld. 25 kr., Debeloč (koruze) 1 gld. 50 kr., Soršice 1 gld. 90 kr., Rži 1 gld. 70 kr., Ječmena 1 gld. 60 kr., Ajde 1 gld. 10 kr., Oysa 1 gld., Krompirja 1 gld. — kr.

Loterijske srečke.

Gradec 18. januarja	14	81	76	26	74
Trst 25. „	64	16	12	90	75

Par pitanih volov

je v Draškovci pri Št. Jerneji naprodaj. [10—2]

Zahvala.

Za milo sočutje o prerani smrti našega preljubljenega, nepozabljivega brata, oziroma strijca gospoda

Anton Kalčiča

trgovca in posestnika,

izrekamo vsem prebivalcem, sosebnostno še gg. trgovcem za prekrasni venec, slavnemu društvu „Narodne čitalnice“, „Dol. pevskemu društvu“ in „Dol. Sokolu“ za lepe vence in milo nagrobnično, sl. meščanski straži za obilo udeležbo pri pogrebu, vsem najtoplejšo zahvalo.

[20]

Žalujoči zaostali.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem svojo

odvetniško pisarno

v Novem mestu v *Luserjevi* hiši na glavnem trgu odprl.

[11-2]

Dr. I. Schegula.

V Črnomlji v sredini trga na najbolj pripravnem prostoru ležeča

prodajalnica

z vso opravo in z skladiščem, se pod ugodnimi pogoji takoj v najem odda. Ponudbe naj se pošljejo **Mariji Plesec** v Črnomlji h. št. 9. [21]

Hiša na prodaj!

Iz proste roke se proda hiša št. 36. v Novem mestu poleg ceste ležeča, kjer je sedaj tudi gostilna. — Poleg hiše je vrt in hlev, vse v dobrem stanu. [21-1]

JAKOB MIKOLIČ,

vojaški in civilni krojaški mojster, zaloga storjenih oblek v RUDOLFOVEM,

[1-3]

se priporoča

vsem tukajšnjim p. n. gg. c. in kr. uradnikom, kakor tudi vsem p. n. gg. c. in kr. uradnikom dolenskih mest in trgov, za izvršilo uniform in sploh v njegovo stroko spadajočih del. Zgoraj podpisani ima vso pripravo (Musterzeichnungen) ter je popolnoma zmožen tega dela, ker je bil deli časa svojega vojaškega stanu pri vojaškem krojaškem mojstru g. Plahot-i na Dunaji kot pomagač.

Tudi priporoča sl. občinstvu svojo zalogo storjenih oblek ter naznanja, da ima zmiraj raznovrstna suknja ali lepe štofe za obleke na prodaj. Vse k uradniškim uniformam spadajoče stvari, ako jih nima v zalogi, preskrbi takoj in natančno.

Naročila se sprejemajo po meri ter natančno po predpisih zgotovljajo. Popravila se najhitreje ter najceneje izvršujejo in se za izvrstno delo garantira.

☞ Plačuje se po dogovoru na obroke. ☜

ALOJZIJ RAJEC,

urar v Rudolfovem

naznanja p. n. občinstvu, da ima v svoji zalogi vsakovrstne, natančno regulirane sreberne žepne ure, stenske ure in ameriške budilnice, kakor tudi zlate in sreberne uhane, prstane, zlate murčke in sreberne verižice.

Popravila ur, prstanov, uhanov (murčkov) dobro in natančno po jako nizki ceni izgotovljam. Za dobro in natančno delo garantiram. [170-3]

● 30-40 mernikov krompirja ●

in sicer najboljšega. ima naprodaj **Anton Zaletel**, Dol. Globodol št. 17, p. Mirna peč. [19-1]

Naznanilo.

Ker niso stališa ali štantje na tukajšnjih sejмах večini po volji narejeni, zato se bo postavljanje štantov v prihodnje opustilo. ter samo tistim postavili, kateri bodo naročili. Vedno se bode pa skerbelo, da dobi vsakdo proti zmerni plači potrebnega lesa za postavljanje štantov.

BUČKA dne 7. januarja 1890.

[9-2]

Išče se

≡ **postiljon.** ≡

Kje, pove vredništvo „Dol. Novic“.

[18]

☞ **Učenec,** ☜

kateri je 14 let star ter dovršil najmanj štiri razrede, govori slovensko in nemško, se sprejme v poduk pri **Friderik Skušek** u, kupčevalcu z mešanim blagom in dež. pridelki v Metliki. [16-1]

V okraju „Bosniška Gradiška“ v Bosni se pristo- voljno prodajo pod ugodnimi pogoji jako

rodovitna zemljišča,

ki merijo nekako 250 oralov (johov). To posestvo leži pol ure od glavne ceste, ki pelje v Banjaloko, ali toliko od naselbine „Windhorst“ in sicer v ravnini.

Kedor bi želel kaj natančnejega zvedeti, naj se obrne pismeno na gosp. „Oto Smola“ vodja zemljiških knjig v bosn. Gradiški. [8-2]

Podpisani se priporoča slavn. občinstvu za izdelovna civilnih oblek, posebno gg. c. kr. uradnikom za elegantne, natanjko po predpisu zahtevane

uradniške uniforme,

katere izdelujem solidno in po nizkih cenah.

Se spoštovanjem

Viktor Niefergall,

krojaški mojster.

[17-1]